

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

2012/2097(INI)

26.10.2012

MIETINTÖLUONNOS

yritysten yhteiskuntavastuusta: yhteiskunnan etujen sekä kestävän ja osallistavan elpymisen edistäminen
(2012/2097(INI))

Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta

Esittelijä: Richard Howitt

PR_INI

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT.....	10

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

yritysten yhteiskuntavastuusta: yhteiskunnan etujen sekä kestävän ja osallistavan elpymisen edistäminen

(2012/2097(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 5, 12, 14, 15, 16, 21, 23, 26, 27, 28, 29, 31, 32, 33, 34 ja 36 artiklan,
- ottaa huomioon tarkistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan ja erityisesti sen 5, 6 ja 19 artiklan,
- ottaa huomioon vuonna 1998 annetun Kansainvälisen työjärjestön (ILO) julistuksen työhön liittyvistä peruseriaateista ja -oikeuksista sekä ILO:n yleissopimukset yleisistä työntekijöitä koskevista perusnormeista: pakkotyön poistaminen (yleissopimukset nro 29 (1930) ja 105 (1957), järjestäytymisvapaus ja oikeus kollektiivisiin neuvotteluihin (yleissopimukset nro 87 (1948) ja 98 (1949), lapsityövoiman poistaminen (yleissopimukset nro 138 (1973) ja 182 (1999) ja syrjimättömyys työssä (yleissopimukset nro 100 (1951) ja 111 (1958)),
- ottaa huomioon myös ILO:n yleissopimukset työlausekkeista välikirjoissa, joissa julkinen viranomainen on sopimuspuolena (yleissopimus nro 94) ja kollektiivisen neuvottelumenettelyn edistämisestä (yleissopimus nro 154),
- ottaa huomioon ILO:n laatiman ihmisarvoista työtä koskevan ohjelman ja ILO:n kansainvälisen työllisyys sopimuksen, jotka hyväksyttiin yksimielisesti 19. kesäkuuta 2009 kansainvälisessä työkonferenssissa,
- ottaa huomioon sosiaalisesti oikeudenmukaista globalisaatiota koskevan julistuksen, jonka ILO:n 183 jäsenvaltiota hyväksyivät yksimielisesti 10. kesäkuuta 2008,
- ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen (1948) ja muut Yhdistyneiden kansakuntien ihmisoikeusvälineet, erityisesti kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan yleissopimuksen (1966), taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä oikeuksia koskevan yleissopimuksen (1966), kaikkinaisen rotusyrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (1965), kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskevan yleissopimuksen (1979), yleissopimuksen lapsen oikeuksista (1989), kansainvälisen yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksien suojelusta (1990) ja yleissopimuksen vammaisten henkilöiden oikeuksista (2006),
- ottaa huomioon liike-elämää ja ihmisoikeuksia koskevat YK:n peruseriaatteet sekä ulkoasioiden neuvoston 8. joulukuuta 2009 hyväksymät päätelmät¹,
- ottaa huomioon OECD:n monikansallisille yrityksille laatimat ohjeet "The OECD

¹ <http://www.business-humanrights.org/SpecialRepPortal/Home/Protect-Respect-Remedy-Framework> ja http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/111819.pdf

Guidelines for Multinational Enterprises", jotka saatettiin ajan tasalle toukokuussa 2011,

- ottaa huomioon lahjonnan vastaisen OECD:n yleissopimuksen vuodelta 1997,
- ottaa huomioon GRI-ohjeiston (Global Reporting Initiative),
- ottaa huomioon integroitua raportointia käsittelevän kansainvälisen komitean (IIRC) perustamisen,
- ottaa huomioon Tanskan tilinpäätöslain vuodelta 2008,
- ottaa huomioon YK:n Global Compact -aloitteen,
- ottaa huomioon hallinnan puutteista yritysten sosiaalisen vastuun välineiden ja standardien sekä voimassaolevan Euroopan unionin lainsäädännön välillä lokakuussa 2010 komissiolle tehdyn tutkimuksen (joka tunnetaan Edinburgh-tutkimuksena), jonka tulokset kirjattiin Euroopan unionin vuoden 2011 ihmisoikeusraporttiin,
- ottaa huomioon YK:n kestävän kehityksen konferenssin Rio+20:n päätösasiakirjan 46 ja 47 kohdan,
- ottaa huomioon YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteet (UNPRI),
- ottaa huomioon 1. marraskuuta 2010 julkaistun kansainvälisen standardin ISO 26000, joka sisältää yhteiskuntavastuuta koskevia ohjeita,
- ottaa huomioon vuonna 2009 tehdyn tutkimuksen "Green Winners", jossa tutkittiin 99:ää yritystä,
- ottaa huomioon yritysten sosiaalista vastuuta käsittelevän sidosryhmien foorumin perustamisen ja toiminnan käynnistymisen 16. lokakuuta 2002,
- ottaa huomioon julkisia rakennusurakoita sekä julkisia tavara- ja palveluhankintoja koskevien sopimusten tekomenettelyjen yhteensovittamisesta 31. maaliskuuta 2004 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2004/18/EY¹,
- ottaa huomioon tuomioistuimen toimivallasta sekä tuomioiden tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta siviili- ja kauppaoikeuden alalla 22. joulukuuta 2000 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 44/2001², joka korvasi vuoden 1968 Brysselin yleissopimuksen Tanskan ja muiden jäsenvaltioiden suhteiden osalta,
- ottaa huomioon 3. joulukuuta 2001 annetun neuvoston päätöslauselman yritysten sosiaalista vastuuta koskevan vihreän kirjan seurannasta³,
- ottaa huomioon 6. helmikuuta 2003 annetun neuvoston päätöslauselman yritysten

---

¹ EUVL L 134, 30.4.2004, s. 114.

² EYVL L 12, 16.1.2001, s. 1.

³ EYVL C 86, 10.4.2002, s. 3.

sosiaalisesta vastuusta¹,

- ottaa huomioon komission tiedonannon "Ihmisarvoista työtä kaikille – Yhteisön osallistuminen ihmisarvoisen työn toimintaohjelman maailmanlaajuiseen täytäntöönpanoon" (COM(2006)0249),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Yhtiöoikeuden uudistaminen ja omistajaohjauksen (corporate governance) parantaminen Euroopan unionissa - etenemissuunnitelma" (COM(2003)0284),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Kauppa, kasvu ja maailmanpolitiikka – Kauppapolitiikka Eurooppa 2020 -strategian kulmakivenä" (COM(2010)0612),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "'Vastuullisen yritystoiminnan' paketti" (COM(2011)0685),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Tavoitteena työllistävä elpyminen" (COM(2012)0173),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Sosiaalisen yrittäjyyden aloite – Suotuisan toimintaympäristön luominen sosiaalisen talouden ja innovoinnin keskiöön kuuluville sosiaalisille yrityksille" (COM(2011)0682),
- ottaa huomioon komission tiedonannon "Eurooppa 2020 – Älykkään, kestävän ja osallistavan kasvun strategia" (COM(2010)2020),
- ottaa huomioon 30. toukokuuta 2002 antamansa päätöslauselman komission vihreästä kirjasta yritysten sosiaalisen vastuun eurooppalaisten puitteiden edistämisestä²,
- ottaa huomioon 13. toukokuuta 2003 antamansa päätöslauselman "Komission tiedonanto yritysten sosiaalisesta vastuusta: elinkeinoelämän panos kestävään kehitykseen"³,
- ottaa huomioon 13. maaliskuuta 2007 antamansa päätöslauselman "Yritysten yhteiskuntavastuu: uusi kumppanuus"⁴,
- ottaa huomioon 25. marraskuuta 2010 antamansa päätöslauselman yritysten yhteiskuntavastuusta kansainvälisissä kauppasopimuksissa⁵,
- ottaa huomioon 16. kesäkuuta 2010 antamansa päätöslauselman Eurooppa 2020 -strategiasta, jossa todettiin, että yritysten vastuu ja yritysjohton valvonta liittyvät erottamattomasti toisiinsa⁶,
- ottaa huomioon ... antamansa päätöslauselman aiheesta "Sosiaalisen yrittäjyyden aloite – Suotuisan toimintaympäristön luominen sosiaalisen talouden ja innovoinnin keskiöön

---

¹ EUVL C 39, 18.2.2003.

² EUVL C 187 E, 7.8.2003, s. 180.

³ EUVL C 67 E, 17.3.2004, s. 73.

⁴ EUVL C 301 E, 13.12.2007, s. 45.

⁵ EUVL C 99 E, 3.4.2012, s. 101.

⁶ EUVL C 236 E, 12.8.2011, s. 57.

kuuluville sosiaalisille yrityksille" (2012/2004(INI))¹,

- ottaa huomioon 24. toukokuuta 2012 annetun Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon komission tiedonannosta yritysten yhteiskuntavastuuta koskevasta uudistetusta EU:n strategiasta vuosiksi 2011–2014 (SOC/440),
  - ottaa huomioon komission tiedonannon yritysten yhteiskuntavastuuta koskevasta uudistetusta EU:n strategiasta vuosiksi 2011–2014 (COM(2011)0681),
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 48 artiklan,
  - ottaa huomioon työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunnan mietinnön sekä ulkoasiainvaliokunnan, ulkoasiainvaliokunnan, kehitysyhteistyövaliokunnan, kansainvälisen kaupan valiokunnan sekä kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan lausunnot,
- A. katsoo, että yritysten yhteiskuntavastuuta ei pidä käyttää kansainvälisesti sovittujen vähimmäisvaatimusten uudelleen määrittelyyn, vaan sen avulla olisi pyrittävä ymmärtämään paremmin, miten vähimmäisvaatimukset vaikuttavat suoraan yrityksiin, ja parantamaan niiden täytäntöönpanoa;
1. vahvistaa, että komission tiedonanto on osa poliittisten lausuntojen sarjaa, joiden ansiosta yritysten yhteiskuntavastuu on nyt saatu juurrutettua EU:n politiikkoihin ja toimiin;
  2. yhtyy kuitenkin tiedonannon analyysiin siitä, että yritysten yhteiskuntavastuuta koskevat käytännöt koskevat edelleen pääosin suurten yhtiöiden vähemmistöä;
  3. uskoo, että yritysten yhteiskuntavastuuta lisää tulevaisuudessa muun muassa se, että korostetaan yritysten yhteiskuntavastuun maailmanlaajuisia välineitä, johtavat yritykset antavat lisäpuhtia vertaisryhmilleen, käytetään asianmukaista sääntelyä, tehdään yritysten yhteiskuntavastuuta koskevien nykyisten aloitteiden vaikutustenarviointi, tunnustetaan laajemmin maailmanlaajuiset yhteiskunnalliset ja ympäristöä koskevat haasteet sekä yritysmaailmassa että yhteiskunnassa laajemmin;
  4. panee tyytyväisenä merkille, että komission tiedonannossa vahvistettu yritysten yhteiskuntavastuun määritelmä, jossa näkyy se uusi lähestymistapa, jonka komissio omaksui ensimmäisen kerran sidosryhmien foorumissa vuonna 2009, tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden mukanaoloon ja yhteisymmärrykseen pyrkimiseen ja siinä näkyy asianmukaisesti yritysten ja muiden sidosryhmien välillä saavutettu yhteisymmärrys, johon päästiin YK:n peruseriaatteista vallitsevan yksimielisyyden ansiosta;
  5. vahvistaa kantansa, että yritysten yhteiskuntavastuu lisää yritysten kannattavuutta mutta on sitä mieltä, että jos tämä ei toteudu tietyssä tilanteessa tai yhtiössä, syy ei oikeuta milloinkaan vastuutonta toimintaa;
  6. toteaa, että yritysten yhteiskuntavastuuta koskevissa aloitteissa tapahtuu suuri virhe, jos yhtiöt välttävät liiketoimintansa kannalta relevantteja kriittisiä eturyhmiä tai

---

¹ Hyväksytyt tekstit, P6_TA(2012)...

arkaluontoisia aiheita; kehottaa komissiota yhdessä rahoitusalan viranomaisten kanssa hyödyntämään yritysten yhteiskuntavastuun "laboratorioiden" aikaisempaa työtä, jotta voitaisiin kartoittaa paremmin sitä, miten yhtiöt ja niiden sidosryhmät voivat objektiivisesti määrittää asianomaisen liiketoiminnan kannalta olennaisia yhteiskunnallisia ja ympäristöä koskevia aiheita;

Kestävä elpyminen

7. tukee voimakkaasti komission tiedonannon toteamusta, että vallitsevan taluskriisin sosiaalisten vaikutusten lieventämiseen osallistuminen on osa yritysten yhteiskuntavastuuta; kehottaa yrityksiä ryhtymään aloitteisiin nuorten työpaikkojen luomiseksi, mikä olisi käytännön esimerkki niiden antamista lupauksista;
8. kehottaa sidosryhmien foorumia käsittelemään mahdollisia toimintatapoja, joilla voitaisiin vastata työn lisääntyvään tilapäisyyteen, siihen, että työntekijät joutuvat tekemään osa-aikatyötä kokopäivätyön sijaan, työvoiman hyväksikäyttö lisääntyy aliurakoitsijoiden käytön lisääntymisen ja epävirallisen sektorin uuden nousun takia, ja katsoo, että tämä kaikki on taluskriisin seurausta;
9. on tietoinen siitä, että yritysten lopettamiset ja säästötoimet heikentävät joitakin yritysten yhteiskuntavastuun avulla aikaan saatuja tuloksia yhteiskunnan syrjäytyneiden ryhmien työllistämiseksi; kehottaa komissiota tekemään perusteellisen analyysin kriisin yhteiskunnallisista vaikutuksista kyseisiin aloitteisiin;
10. katsoo, että rahoituskriisi on heikentänyt työntekijöiden luottamusta siihen, täyttävätkö yhtiöt pitkän aikavälin yksityisiä eläkeoikeuksia koskevat velvoitteensa; kehottaa yhtiöitä ryhtymään toimiin puuttuakseen siihen, että monet työntekijät katsovat eläkeoikeuksiaan leikatun kohtuuttomasti;

Kansainvälisiin järjestöihin ja sidosryhmiin keskittyvät lähestymistavat

11. tukee komission tiedonannon painotusta, joka koskee kansainvälisten standardien lujittamista ja täytäntöönpanoa, ja katsoo, että EU:n toimissa on nyt keskityttävä siihen, että kyseiset suuntaviivat ja periaatteet pannaan kaikilta osin täytäntöön, kun pidetään mielessä OECD:n ohjeiden saattaminen ajan tasalle vuonna 2011 ja sopimus YK:n peruseriaatteista;
12. vaatii, että kaikkeen EU:n investointivälineistä, Euroopan investointipankista sekä Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankista yksityisen sektorin toimijoille kauppaan ja kehitykseen myönnettävään rahoitukseen olisi sisällytettävä sopimuslausekkeita, jotka edellyttävät OECD:n ohjeiden ja YK:n peruseriaatteiden noudattamista;
13. panee tyytyväisenä merkille komission aloitteen, joka koskee kansallisia toimintasuunnitelmia YK:n peruseriaatteiden täytäntöön panemiseksi; kehottaa Euroopan ulkosuhdehallintoa (EUH) omaksuma huomattavasti merkittävemmän roolin siinä, että johdetaan täytäntöönpanoa esimiestasolla; kehottaa täytäntöönpanon eteenpäin saamiseksi vertaisarviointien tekemistä jäsenvaltioiden välillä;
14. kehottaa komissiota, erityisesti oikeusasioiden pääosastoa, esittämään ehdotuksia, joilla

helpotetaan ekstraterritoriaalista lainkäyttövaltaa EU:n tuomioistuimissa sellaisten räikeiden ihmisoikeusloukkausten yhteydessä, joihin EU:ssa sijaitsevat liikeyritykset tai niiden tytäryritykset tai liiketoimintakumppanit ovat syyllistyneet;

15. kehottaa komissiota, erityisesti kauppapolitiikan pääosastoa, omaksumaan aktiivisen lähestymistavan OECD:n ohjeisiin ja varmistamaan näin sen, että EU:n lähetystöt edistävät ja tukevat jatkuvasti kyseisiä ohjeita;
16. uskoo, että yritysten yhteiskuntavastuu on merkittävä väline, jolla autetaan EU:ta tukemaan ILO:n yleissopimusten täytäntöönpanoa; tukee rahoituksen myöntämistä sille, että Euroopan ammattiliitot voisivat toteuttaa kokeiluhankkeita OECD:n ohjeiden ja yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyvien muiden kansainvälisten standardien alalla valmiuksien kehittämiseksi kolmansissa maissa;
17. panee tyytyväisenä merkille, että liikeyritykset käyttivät YK:n Rio+20-konferenssia siihen, että ne kannattivat uutta maailmanlaajuista yleissopimusta yritysten yhteiskuntavastuusta;

Yritysten yhteiskuntavastuuta koskeva julkinen politiikka

18. tukee vuoden 2004 sidosryhmien foorumin raportissa ilmaistua kantaa, että julkiset viranomaiset voivat antaa merkittävän panoksen yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseen, kun ne toimivat osapuolten koollekutsujina, kannustimien antajina ja sääntelijöinä, ja kehottaa jäsenvaltioita antamaan uutta pontta näille toimille;
19. antaa useille jäsenvaltioille kiitosta niiden ponnistuksista yritysten yhteiskuntavastuuta koskevien kansallisten toimintasuunnitelmien kehittämiseksi ja täytäntöön panemiseksi neuvotellen kansallisten sidosryhmäfoorumien kanssa; on kuitenkin huolissaan siitä, että julkisten toimien lukumäärä ja niiden vaikutus yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi eivät kuitenkaan vielä vastaa toisiaan;
20. kehottaa komissiota vauhdittamaan ponnistuksiaan sellaisten uusien ehdotusten esittämiseksi, joilla puututaan yritysten yhteiskuntavastuuta koskevien kansainvälisten standardien hallintoon liittyviin puutteisiin, kuten sen teettämässä Edinburgh-tutkimuksessa suositeltiin;

Yhteiskunnallisesti vastuullisten investointien kytkeminen tietojen julkistamiseen

21. huomauttaa, että yhteiskunnallisesti vastuullisten sijoitusmarkkinoiden keskeisenä edistäjänä pysyy edelleen se, että institutionaaliset sijoittajat vaativat tätä; panee tässä yhteydessä merkille, että tietojen julkistaminen on yritysten yhteiskuntavastuun keskeinen edistäjä, ja sen on pohjaututtava periaatteisiin;
22. antaa täyden tukensa komission aikeelle esittää säädösehdotus, jolla velvoitetaan yritykset julkistamaan muita kuin taloudellisia tietoja; varoittaa, että ilmausta "muu kuin taloudellinen" käyttämällä ei saisi naamioida niitä todellisia taloudellisia seuraamuksia, joita yhteiskunnallisista, ympäristöä koskevista ja ihmisoikeuksiin liittyvistä vaikutuksista aiheutuu yrityksille; kehottaa esittämään sellaisen kunnianhimoisen ehdotuksen, joka asettaa EU:n monien nykyisten kansainvälisten aloitteiden, jotka koskevat yritysten

kestävän kehityksen pakollista raportointia, keskuuteen ja tähtää suoraan siihen tavoitteeseen, että integroidusta raportoinnista, jota integroitua raportointia käsittelevä kansainvälinen komitea kehittää parhaillaan, tehdään maailmanlaajuinen normi vuosikymmenen loppuun mennessä;

Yritysten yhteiskuntavastuun kehittäminen

23. tukee sitä, että jatketaan Euroopan sidosryhmäfoorumien johtavaa asemaa komission tiedonannossa vahvistettujen ehdotusten täytäntöönpanossa;
24. yhtyy siihen, että yritysten yhteiskuntavastuuseen ei ole kaikille sopivaa lähestymistapaa, ja toteaa, että yksityisten ja vapaaehtoisten aloitteiden runsaus voi luoda lisäkustannuksia ja olla täytäntöönpanon esteenä, ja kehottaa komissiota yhdessä muiden kansainvälisten elinten kanssa sitoutumaan tukemaan pitkän aikavälin tavoitetta, joka koskee yritysten yhteiskuntavastuuseen liittyvien aloitteiden lähentämistä;
25. antaa tunnustusta joissakin kaupallisen alan oppilaitoksissa tehtävälle työlle yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi, mutta toteaa, että nämä oppilaitokset kuuluvat vähemmistöön; kehottaa korkean tason ryhmää käsittelemään tapoja yritysten yhteiskuntavastuun huomioon ottamiseksi kaikkien johtajakoulutuksessa;
26. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.

PERUSTELUT

Viimeisimmässä tiedonannossa, jonka komissio antoi yritysten yhteiskuntavastuusta, yritysten yhteiskuntavastuu juurrutetaan eurooppalaiseen ajatteluun sellaisella politiikan alalla, jolla Euroopan parlamentti on toiminut keskeisessä tehtävässä. Edelliseen tiedonantoon nähden uusin tiedonanto on myös merkittävä edistysaskel, joka on saavutettu parlamentin ja yritysten yhteiskuntavastuuta koskevassa keskustelussa mukana olevien sidosryhmien kanssa käydyllä vuoropuhelulla.

Parlamentti on tässä päätöslauselmaluonnoksessa tyytyväinen siihen, että EU:n tukea yritysten yhteiskuntavastuuta koskeville maailmanlaajuisille aloitteille korostetaan uudella tavalla, samoin kuin siihen, että sidosryhmiin keskittyvän lähestymistavan tukeminen on tuotu uudelleen esille. Parlamentti suhtautuu myönteisesti myös määritelmään, joka vastaa kansainvälisellä tasolla saavutettua yhteisymmärrystä, sekä Euroopan komission itsensä huomattavasti aikaisempaa aktiivisempaan tukirooliin.

Esittelijä katsoo, että tiedonanto on rakentava, tulevaisuuteen suuntautuva ja vastaa yritysten yhteiskuntavastuun alan tapahtumiin Euroopassa ja maailmassa. Tiedonanto tarjoaa vahvan pohjan tuleville toimille, ja esittelijä toivoo, että Euroopan parlamentti antaa sille laajan tukensa.

Mietinnön tarkoituksena on antaa oma panoksensa keskusteluun: siinä kehitetään joitakin tiedonannon ajatuksia ja kartoitetaan joitakin mahdollisia aukkoja.

Talouden kestävä elpyminen

Tärkeintä on sijoittaa yritysten yhteiskuntavastuuta koskeva keskustelu nykyisen talouskriisin yhteyteen. Yritysten yhteiskuntavastuuta pidetään välttämättömänä edellytyksenä sille, että voidaan palauttaa luottamus liikeyrityksiin ja talouden kestäväan elpymiseen.

Vaikka syytöksiä ns. viherpesusta on syytä varoa, yritysten yhteiskuntavastuu on nähtävä mahdollisuutena eikä uhkana yritysten kilpailukyvyille. Se kuuluu myös Euroopan omaan "sosiaaliseen hyväksyntään", joka koskee pyrkimistä kauppavetoiseen kasvuun.

Jos Brysselissä ajatellaan lyhytnäköisesti ja keskitytään ainoastaan rahoitusmarkkinoiden avoimuuteen, vastuuseen ja tilintekovelvollisuuteen, toistetaan ne samat virheet, joiden katsotaan johtaneen pankkien romahdukseen.

Euroopan ja maailman talouden muuttaminen tulevaisuudessa vähähiiliseksi on tärkein sitoumus, josta ei ole perääntyminen. Kestävät yritykset pystyvät toimimaan vain kestävässä taloudessa.

Edellä kuvatuista syistä mietinnössä kehoitetaan vastuullisia yrityksiä osoittamaan, että ne sitoutuvat aktiivisesti lieventämään kriisin yhteiskunnallisia vaikutuksia ja ryhtyvät yritysten yhteiskuntavastuuta koskeviin toimiin seuraavilla aloilla: nuorten työpaikkojen luominen, työterveys, eläkkeiden kestävyys, toimeentuloon riittävän palkan edistäminen, työelämän riistävien käytäntöjen torjuminen yritysten toimitusketjuissa, yleishyödyllisten ja ympäristöystävällisten tuotteiden ja palvelujen uusien markkinoiden edistäminen.

Maailmanlaajuisen yritysten yhteiskuntavastuun toteuttaminen

Mietinnön toinen painopiste koskee sellaisten konkreettisten ajatusten kehittämistä, jotka auttaisivat toteuttamaan käytännössä komission aikeen panna yritysten yhteiskuntavastuuta koskevat maailmanlaajuiset aloitteet paremmin täytäntöön. Esittelijä on sitä mieltä, että yritysten yhteiskuntavastuuta koskeva huippuosaamisen keskus, jota komissio lupaili vuonna 2006, saavutetaan paljon paremmin vuonna 2012, kun omaksutaan kattava lähestymistapa, joka kohdistuu maailmanlaajuisilla markkinoilla toimiviin eurooppalaisiin yrityksiin.

Esittelijä suosittaa, että Euroopan komission olisi laadittava yleiskertomus liike-elämää ja ihmisoikeuksia koskevien YK:n peruseriaatteiden täytäntöönpanosta, ja jäsenvaltiot voivat parantaa omaa täytäntöönpanoaan tekemällä vertaisarviointeja, jotka kuuluvat jo vakiona ihmisoikeuspolitiikkojen arviointiin. Tässä vaiheessa on myös puututtava arkaluontoiseen aiheeseen eli ekstraterritoriaaliseen lainkäyttövaltaan tapauksissa, joissa eurooppalaiset yritykset loukkaavat työntekijöiden oikeuksia tai laajemmin ihmisoikeuksia kolmansissa maissa, joissa oikeussuojakeinojen saatavuutta on rajoitettu.

Mietinnössä todetaan myös, että komission on toimittava huomattavasti aktiivisemmin monikansallisille yrityksille annettujen OECD:n ohjeiden täytäntöönpanossa, annettava taloudellista tukea valmiuksien kehittämiseen, avustettava kantajia oletettujen loukkausten yhteydessä, asetettava ohjeiden noudattaminen yrityksille myönnettävän taloudellisen tuen ehdoksi ja autettava saamaan ohjeistolle lisää allekirjoittajia eri puolilla maailmaa.

Mietinnössä tuetaan myös avoimuuden ja kestävyyttä koskevan integroidun raportoinnin merkitystä yritysten yhteiskuntavastuun keskeisenä edistäjänä. Global Reporting Initiative -aloitteen noudattamista tuetaan voimakkaasti. Tämä GRI-ohjeisto on johtava menetelmä, jota yritykset käyttävät maailmanlaajuisesti kestävyyttä koskevaan raportointiin. Mietinnössä tuetaan komission kaavailemaa ehdotusta tällä alalla, mutta korostetaan, että tässä yhteydessä on sitouduttava voimakkaasti integroitua raportointia käsittelevän kansainvälisen komitean tavoitteeseen eli siihen, että integroidusta raportoinnista on tehtävä maailmanlaajuinen normi vuosikymmenen loppuun mennessä.

Mietinnössä tuetaan komission aietta toimia yhdessä sijoittajien kanssa erityisesti YK:n vastuullisen sijoittamisen periaatteiden edistämiseksi. Esittelijä ehdottaa, että käynnistetään uusi EU:n aloite "aineellisuuden" edistämiseksi.

Lisäksi mietinnössä suositellaan aktiivista EU:n tukea yritysjohtoiselle ehdotukselle yritysten vastuuta koskevaksi YK:n yleissopimukseksi, joka oli tänä vuonna YK:n kestävä kehityksen konferenssin Rio+20:n asialistalla. Esittelijä tukee yritysten yhteiskuntavastuun edistämistä kestävä kehitystä koskevien tavoitteiden kautta; tämä prosessi käynnistettiin konferenssin tuloksilla.

Sidosryhmiin keskittyvä lähestymistapa

Euroopan parlamenttia pyydetään ottamaan huomioon myös yritysten yhteiskuntavastuuta koskevan EU:n päätöksenteon erityisluonne. On kehitetty ajatuksia perinteisen yhteiskunnallisen vuoropuhelun käyttämiseksi. On esimerkiksi asetettu tavoite uusien puitesopimusten tekemiseksi yritysten yhteiskuntavastuun alalla ja rahoitetaan Euroopan ammattiliittojen toteuttamia ihmisarvoista työtä koskevia kokeiluhankkeita.

Euroopan parlamentilta pyydetään kuitenkin erikseen tukea yritysten yhteiskuntavastuuta käsittelevän sidosryhmien foorumin toimintaa ja kehittämistä muun muassa tiedonannossa ehdotettujen alakohtaisten aloitteiden avulla. Esittelijä ehdottaa lisäaloitteita, jotka koskevat tietotekniikka-alaa ja yksityisten turvallisuuspalvelujen alaa. Lisäksi tuetaan kaavailtuja uusia sidosryhmien "toimijayhteisöjä".

Jäsenvaltioiden korkean tason ryhmää kehoitetaan tehostamaan yhteistyötä muiden sidosryhmien kanssa ja ympäristöasioista ja ulkosuhteista vastaavia komission pääosastoja kehoitetaan kiinnittämään enemmän huomiota yritysten yhteiskuntavastuuseen.

"Älykäs yhdistelmä" saadaan yhdistämällä julkista ja yksityistä

Mietinnössä korostetaan, että olisi korostettava vaikutusta, joka julkisilla poliitikoilla on yritysten yhteiskuntavastuuseen. Tässä yhteydessä olisi pantava täytäntöön komission teettämään Edinburgh-tutkimukseen sisältyvät hallinnon puutteita koskevat suositukset ja olisi saatava aikaan konkreettisia tuloksia yhteiskunnallisten indikaattoreiden täytäntöönpanossa erityisesti julkisten hankintamenettelyjen kautta.

Euroopan komissiota pyydetään omaksumaan johtava asema ja antamaan oma sitoumuksensa kestävyyttä koskevaan raportointiin, sen omien eläkesijoitusten eettiseen hallintaan, ja sitä pyydetään tukemaan työntekijöiden vapaaehtoistoimintaa komission henkilöstön keskuudessa.

Mietinnössä vahvistetaan, että yritysten vastuu ja yritysjohton valvota liittyvät toisiinsa, ja siinä tuetaan "stewardship code" -käytännösääntöjen ja johtajien velvollisuuksien käyttöä yritysten yhteiskuntavastuun edistämiseksi ja huomioon ottamiseksi yhtiön kaikessa toiminnassa.

Siinä korostetaan kuitenkin yhtä lailla täydentävien yksityisten ja vapaaehtoisten toimien jatkuvaa merkitystä, erityisesti puolustetaan niitä etuja, jotka saadaan tukemalla kyseisten aloitteiden lähentämisen periaatetta. Mietinnön mukaan on paljon parempi edistää vapaaehtoista yhteistyötä kuin ottaa käyttöön yhteiskuntavastuuta osoittavia merkintäjärjestelmiä koskevia uusia pakollisia aloitteita.

Kaikki tämä yhdessä tunnetaan YK:n peruseriaatteiden yhteydessä sääntelyyn ja vapaaehtoisuuteen perustuvien lähestymistapojen "älykkäänä yhdistelmänä", ja EU:n on todettava älykästä omaksua sama lähestymistapa.

Jatkotoimet

Esittelijä tukee useita tiedonannossa ehdotettuja toimia. Esittelijä ehdottaa, että kiinnitetään lisähuomiota siihen, että yritysten yhteiskuntavastuu sisällytetään kaupallisen alan oppilaitosten opetusohjelmiin, yritysten yhteiskuntavastuuta edistetään pienissä yrityksissä klusterijärjestelmän avulla ja otetaan käyttöön tarkastusjärjestelmä, jolla varmistetaan, että suunnitteilla olevat yritysten yhteiskuntavastuuta koskevat palkkio-ohjelmat todella vastaavat eurooppalaisia ja kansainvälisiä parhaita käytänteitä.

Esittelijä haluaa lopuksi toistaa olevansa vakuuttunut siitä, että yritysten yhteiskuntavastuun on edettävä prosessista tuloksiin. Komissio on tiedonannossa aivan oikeassa todetessaan, että on ratkaisevan tärkeää pystyä lisäämään huomattavasti yritysten yhteiskuntavastuun

noudattamista. Se, että toteutetaan yrityskansalaisuutta koskevia aloitteita osana Euroopan kansalaisten teemavuotta 2013, tutkitaan yritysten yhteiskuntavastuun kumulatiivisia vaikutuksia yhteiskunnallisten ja ympäristöä koskevien ongelmien ratkaisemiseen, jotta voidaan korostaa haasteiden kiireellisyyttä, sekä ehdotus kansalaisyhteiskunnan kanssa tehtäväksi uudeksi "sopimukseksi", ovat esimerkkejä niistä ajatuksista, joita mietinnössä suositellaan yhteistyön lisäämiseksi yritysten sisällä ja niiden ulkopuolella toimivien ihmisten kanssa, jotta helpotettaisiin tämän tavoitteen saavuttamista.

Jos yritysten yhteiskuntavastuu merkitsee yritysten vastuuta omista yhteiskunnallisista vaikutuksistaan – kuten komissio aivan oikein toteaa – se merkitsee vaikutusta, jota yritysten ja yhteiskunnan olisi yhdessä tavoiteltava.